

**Zarządzenie Nr 66 /21
Prezydenta Miasta Łomży
z dnia 9 marca 2021 roku**

**w sprawie określenia sposobu dokonywania odpisów aktualizujących należności
w Urzędzie Miejskim w Łomży**

Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2, w związku z art. 35 b i 35c ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2021 roku poz.217) oraz § 10 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017r., w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2020r., poz.342) –zarządzam co następuje:

§ 1

Ustala się następujące zasady dokonywania odpisów aktualizujących wartość należności:

1. Odpisów aktualizujących wartość należności dokonuje się w przypadkach określonych w art. 35 b ust. 1 ustawy o rachunkowości, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty.
2. Odpisy aktualizujące w odniesieniu do:
  - 1) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości oraz w stosunku do których zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne lub został złożony wniosek o zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu,
  - 2) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza lub jedynie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego,
  - 3) należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna,
  - 4) należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego,

ustala się indywidualnie dla poszczególnych należności lub kontrahentów na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji poszczególnych kontrahentów w wysokości określonej w art. 35b ust 1, pkt 1-4 ustawy o rachunkowości.

Odpisu dokonuje się stosując załącznik nr 1.

3. Nie podlegają odpisowi aktualizującemu należności zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym.

4. Szacowanie kwoty odpisu w przypadku należności, o których mowa w art. 35b ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości następuje zgodnie z poniższymi zasadami:
  - 1) zidentyfikowanie należności,
  - 2) ocena stopnia prawdopodobieństwa ściągłości,
  - 3) w przypadku stwierdzenia znaczącego stopnia prawdopodobieństwa nieściągłości ustalenie wysokości odpisu aktualizującego,
  - 4) zaewidencjonowanie odpisu aktualizującego w księgach rachunkowych.
5. Za wysoki stopień prawdopodobieństwa nieściągłości, przyjmuje się w szczególności negatywny wynik postępowania egzekucyjnego w stosunku do całości lub części należności.
6. Wysokość wskaźnika aktualizującego należności nie wymienionych z rodzaju w przepisach rozporządzenia ustala się corocznie dla poszczególnych rodzajów należności metodą, która wielkość odpisu aktualizującego należności uzależnia od stosowanej dla tych należności procedury egzekucyjnej lub wskaźnik aktualizujący ustala się uwzględniając stopień ściągłości należności z określonego tytułu (w szczególności dotyczy to tzw. należności masowych takich jak: fundusz alimentacyjny, zaliczka alimentacyjna), lub inne kryteria umożliwiające ocenę prawdopodobieństwa zapłaty, wynikające z posiadanych dokumentów i tak:
  - ustalając corocznie wskaźnik aktualizujący z uwzględnieniem wyników postępowania egzekucyjnego, jego ewentualnej bezskuteczności jako wyznacznika sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika, stosuje się załącznik nr 2.
  - ustalając corocznie wskaźnik aktualizujący z uwzględnieniem stopnia ściągłości należności, stosuje się załącznik nr 3.
7. Czynności określonych w ust. 4 dokonują poszczególni pracownicy prowadzący ewidencję poszczególnych rodzajów należności w oparciu o posiadaną dokumentację w zakresie prowadzonej windykacji. W razie konieczności dokumentację uzupełnia się o opinię prawną, lub inne stosowne dokumenty zawierające przesłanki uzasadniające dokonanie odpisu aktualizującego.
8. Odpisów aktualizujących wartość należności danego roku obrotowego dokonuje się w terminie do 15 marca roku następnego, wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku. Jednakże mając na uwadze zasadę ostrożnej wyceny, odpisy aktualizujące wartość należności powinny również uwzględniać te przyczyny ich dokonania, które wystąpiły po dniu bilansowym, ale zostały ujawnione do dnia sporządzenia bilansu np. zgon kontrahenta, postanowienie o upadłości.
9. Podstawą do ujęcia odpisów aktualizujących wartość należności w księgach rachunkowych jest wewnętrzny dokument księgowy – „Polecenie księgowania”, wystawiony w oparciu o wyliczone wartości określone w załącznikach do niniejszego zarządzenia.
10. Dokonane odpisy aktualizujące wartość należności służą wyłącznie do wyceny należności wykazywanych w sprawozdaniach finansowych (bilansie). Dokonanie odpisów aktualizujących wartość należności nie ma żadnego wpływu na wartość należności wykazywanych w księgach rachunkowych. Należności nadal winny figurować na koncie rozrachunkowym i podlegać wykazaniu w sprawozdaniach budżetowych zgodnie z właściwymi przepisami.

11. Dokonanie odpisów aktualizujących wartość należności nie zwalnia od działań zmierzających do wyegzekwowania tych należności.
12. Dokonane odpisy aktualizujące wartość należności pomniejsza się o wartość otrzymanych wpływów z tytułu tych należności. Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość.
13. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się:
  - 1) z tytułu dochodów budżetowych – do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – schemat 1,
  - 2) z tytułu rozchodów budżetu - do wyników na pozostałych operacjach niekasowych – schemat 2,
  - 3) na rzecz funduszy specjalnych i celowych – obciążają te fundusze – schemat 4,przebieg ewidencji księgowej odpisów aktualizujących wartość należności, zgodnie z załącznikiem nr 4.

§ 2

Traci moc Zarządzenie Nr 46/17 Prezydenta Miasta z dnia 21 lutego 2017r w sprawie określenia sposobu dokonywania odpisów aktualizujących należności w Urzędzie Miejskim w Łomży.

§ 3

Wykonanie zarządzenia powierzam Wydziałowi Skarbu i Budżetu.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZYDENT MIASTA

dr Mariusz Chrzanowski

KARBNIK MIASTA

RADCA PRAWNY

mgr Elżbieta Parzych

Mieczysław Jagielak

**Odpisy aktualizujące należności z tytułu ..... Z uwzględnieniem wyników postępowania egzekucyjnego, jego ewentualnej
bezskuteczności jako wyznacznika sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika wg stanu na dzień .....**

Lp.	Nazwa dłużnika	Kwota należności głównej	Kwota odsetek naliczonych do należności głównej	Termin wymagalności należności	Okres zalegania	Stawka odpisu aktualizującego	Kwota odpisu aktualizującego	Kwota odpisu aktualizującego dla odsetek
1								
2								
3								
4								
5								
6								
Ogółem kwota odpisu aktualizującego:							0,00 zł	0,00 zł

Data.....

.....

Sporządził

.....

Akceptował:

.....

Zatwierdził:

Odpisy aktualizujące należności z uwzględnieniem stopnia ściągальności dłużnika wg stanu na dzień .....

Lp.	Rodzaj należności	Kwota należności głównej	Kwota odsetek naliczonych do należności głównej	Termin wymagalności należności	Okres zalegania	Stawka odpisu aktualizującego	Kwota odpisu aktualizującego	Kwota odpisu aktualizującego dla odsetek
1								
2								
3								
4								
5								
6								
Ogółem kwota odpisu aktualizującego:							0,00 zł	0,00 zł

Data: .....

.....

Sporządził

.....

Akceptował:

.....

Zatwierdził:

Przebieg ewidencji księgowej odpisów aktualizujących wartość należności

Z brzmienia § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342) – zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości budżetowej – wynika, że wartość należności aktualizuje się zgodnie z ustawą o rachunkowości, jednak z zastrzeżeniem § 10 ust. 2i 4 tego rozporządzenia.

W jednostkach stosujących ww. rozporządzenie ewidencja odpisów aktualizujących wartość należności prowadzona jest na koncie 290 "Odpisy aktualizujące należności". Zgodnie z opisem tego konta – zamieszczonym w załączniku nr 1, 2 i 3 do ww. rozporządzenia – utworzenie (zwiększenie wartości) odpisów aktualizujących należności ujmuje się na stronie Ma konta 290, a zmniejszenie wartości tych odpisów – na stronie Wn.

Odpisy aktualizujące wartość należności korygują (zmniejszają) wartość wykazywanych w bilansie należności, od których odpisy te zostały dokonane (art. 46 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości). W bilansie wykazywana jest zatem tylko ta część należności, która przedstawia realną (godziwą) wartość. Stąd w przypadku należności objętej 100% odpisem aktualizującym, wiarygodnie określona wartość wynosić będzie zero i w ogóle nie zostanie wykazana w bilansie. Dlatego też ewidencja szczegółowa do konta 290 powinna zapewnić ustalenie odpisów aktualizujących od poszczególnych należności.

Schemat 1. Odpisy aktualizujące należności z tytułu dochodów budżetowych

W świetle art. 35b ust. 2 ustawy o rachunkowości, odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizacji. Tym samym odpisy aktualizujące należności budżetowe należy ewidencjonować na koncie 761 "Pozostałe koszty operacyjne", a odpisy aktualizujące dotyczące przypisanych odsetek od należności budżetowych – na koncie 751 "Koszty finansowe". Jest to zgodne z opisem konta 761 i 751 zamieszczonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości budżetowej, w myśl którego na stronie Wn konta 761 ujmuje się m.in. odpisy aktualizujące od należności, a na stronie Wn konta 751 – odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu operacji finansowych. Utworzenie takich odpisów wprowadza się do ksiąg rachunkowych, zapisem:

- 1) odpis aktualizujący należność z tytułu dochodów budżetowych (dotyczący należności głównej):
  - **Wn konto 761** "Pozostałe koszty operacyjne",
  - **Ma konto 290** "Odpisy aktualizujące należności",
- 2) odpis aktualizujący dotyczący przypisanych odsetek od należności budżetowych:
  - **Wn konto 751** "Koszty finansowe",
  - **Ma konto 290** "Odpisy aktualizujące należności".

Przykład

Dekretacja:

Opis operacji	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. PK – przypisanie należności z tytułu dochodów budżetowych	2.080 zł	221	720
2. PK – przypisanie odsetek należnych na koniec kwartału	54 zł	221	750
3. PK – utworzenie odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu dochodów budżetowych:			
a) odpis aktualizujący dotyczący należności głównej	2.080 zł	761	290
b) odpis aktualizujący dotyczący przypisanych odsetek	54 zł	751	290

Uwaga: W związku z tym, iż odpis aktualizujący utworzono na całość należności wraz z odsetkami, to realna wartość tej należności wynosi obecnie: 0 zł i w ogóle nie zostanie wykazana w bilansie.

Schemat 2. Odpisy aktualizujące należności z tytułu rozchodów budżetu

W budżecie Urzędu Miejskiego w Łomży ewidencja księgową odpisów aktualizujących należności z tytułu rozchodów budżetu prowadzona jest na koncie 290 "Odpisy aktualizujące należności" w korespondencji z kontem 962 "Wynik na pozostałych operacjach". Utworzenie takiego odpisu ujmuje się w księgach rachunkowych w sposób następujący:

- **Wn konto 962** "Wynik na pozostałych operacjach",
- **Ma konto 290** "Odpisy aktualizujące należności".

Przykład

Dekretacja:

Opis operacji	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. WB – udzielenie pożyczki (rozchód środków z budżetu)	25.000 zł	250	133
2. PK – odpis aktualizujący wartość należności (udzielonej pożyczki)	12.500 zł	962	290

Uwaga: Wartość netto należności z tytułu udzielonej pożyczki wykazywana w bilansie wyniesie: 25.000 zł – 12.500 zł = 12 500 zł.

chemat 3 Odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących funduszy

Odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących wyodrębnionych funduszy księguje się w ciężar tych funduszy – na koncie 851 "Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych" lub 853 "Fundusze celowe". Biorąc pod uwagę opis konta 290, służącego do ewidencji odpisów aktualizujących należności, utworzenie takich odpisów ewidencjonowane jest zapisem:

- **Wn konto 851** "Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych" lub 853 "Fundusze celowe",
- **Ma konto 290** "Odpisy aktualizujące należności".

Przykład

Dekretacja:

Opis operacji	Kwota	Konto	
		Wn	Ma
1. WB – pożyczka udzielona z ZFŚS	5.000 zł	234	135
2. PK – odpis aktualizujący wartość należności	2.500 zł	851	290

Uwaga: Wartość należności ujętej na koncie 234 pomniejsza utworzony odpis aktualizujący na koncie 290. Realna wartość należności w księgach rachunkowych wynosi na dzień bilansowy: 5.000 zł – 2.500 zł = 2.500 zł.

Wyksięgowanie odpisu aktualizującego należność w związku z ustaniem przyczyny, dla której go dokonano

W myśl przepisów ustawy o rachunkowości, w przypadku gdy ustanie przyczyna, dla której dokonano odpisu, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość należności i podlega zaliczeniu odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych – zależnie od tego, w ciężar jakich kosztów dokonano uprzednio odpisu (art. 35c ustawy o rachunkowości). Wyksięgowanie utworzonego wcześniej odpisu aktualizującego należność – np. w związku ze spłatą tej należności przez dłużnika – podlegać więc będzie ewidencji, zapisem: **Wn konto 290, Ma konto 760 lub 750.**

W przypadku należności dotyczących rozchodów budżetu, jeśli ustanie przyczyna, dla której dokonano odpisu, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość należności i podlega zaliczeniu do wyników na pozostałych operacjach niekasowych. Tym samym wyksięgowanie takiego odpisu powinno zostać odniesione na stronę Ma konta 962 "Wynik na pozostałych operacjach", zapisem: **Wn konto 290, Ma konto 962.** Natomiast wyksięgowanie bądź zmniejszenie odpisu aktualizującego wartość należności dotyczącej ZFŚS i funduszy celowych w związku z ustaniem przyczyny, dla której go dokonano, odbywa się zapisem: **Wn konto 290, Ma konto 851 lub 853.**

Z kolei należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość (art. 35b ust. 3 ustawy o rachunkowości). Oznacza to, iż wyksięgowanie należności, na którą wcześniej utworzony został odpis aktualizujący, w związku z jej umorzeniem, przedawnieniem lub stwierdzeniem jej nieściągalności odbywać się będzie zapisem: **Wn konto 290, Ma konto zespołu 2.**

